

menscommission, hvis Medlemmer udnævntes paa eensgang dertil ifølge en Tanke hos en Minister? Nei, det var en Domstol bestaaende af, jeg huffer ikke om, 8 eller 9 Medlemmer, der vare udnævnte successivt med en anden Function for Die, nemlig det at være øverste Rettsinstitution i Landet, og som derimod ikke vare satte til dette Examinshverv paa eensgang og ved en enkelt Udnævnelse. Dette er et overmaade vigtigt Moment at tage i Betragtning, naar man overhovedet taler om Examinenscommissioner eller examine-rende Collegier, hvorved antydes noget heelt Andet.

Seg skal iøvrigt begynde med væsentligst at holde mig til, hvad Forslagsstilleren selv fremhævede, nemlig den formelle Side af Sagen. Det blev med Rette ytret af den sidste ærede Taler (Ploug), at der hos os er en temmelig lang Praxis for at behandle Examensanliggender som hørende under Administrationen, og jeg bør vistnok forudskikke, at jeg selv til en vis Grad har bidraget til at indføre denne Praxis, idet jeg ogsaa som Minister har tilraadet — man synes ofte i Om-talen her at glemme, at det ikke er Ministeren, der indfører slige Foranstaltninger, men at han tilraader dem — altsaa har tilraadet Hans Majestæt, ofte dog først efter Prøvelse i Statsraadet, at træffe væsentlige Examensbestem-melser ad administrativt Veie. Men dette var dog forresten tildeels, medens Grundlovsforhandlingen endnu stod paa, og det var derhos Foranstaltninger, der knyttede sig til Lovgivningsarbejder, som allerede for nogle lærde Skolers Bedkommende vare satte i værk af den absolute Konge. Forsaa vidt man er kommen ind paa denne Veie, maa jeg imidlertid bemærke, at det i alt Fald ikke er skeet uden Indsigelse, og jeg skal nævne, at navnlig et æret kongevalgt Medlem, der sidder her tilvenstre (Andræ), i dette Thing har reist en temmelig stærk Indsigelse derimod. Men der er derhos dog en ikke ringe Forskjel paa de forskjellige Tilfælde. Naar man indfører heelt nye Examinere, hvad man kunde kalde Examinere udenfor det, som engang er besluttet, ordnet og fastslaaet ved den ældre Lovgivning, naar man saaledes f. Ex. til Afslutning af den Nealundervisning, der er bleven knyttet til de lærde Skoler, indretter en

Prøve, da griber dette ikke ind i de ved hele den ældre Lovgivning stærkt og dybt fastslaaede Bestemmelser om Embedsstandens Dannelse, og det er derfor et ganske andet Spørgsmaal, end naar der bliver Tale om at henlægge Embedsexaminere til særlige Instituter. Seg skal dog lade dette Punkt staae hen, idet jeg, som sagt, indrommer, at den nuværende Praxis tildeels er for at behandle den Slags Sager administrativt, om det end ikke er skeet uden Indsigelse. Men, hvad jeg maa fremhæve, det er, at den Maade, hvorpaa man her er gaaet frem, og hvorpaa det synes, at man tænker at gaae videre frem, hverken tidligere er benyttet eller billiget. Der overlades nemlig derved altsor overordentlig Meget til Administrationens Willkaarlighed.

Seg skal i saa Henseende først bemærke, at det allerede er meget besynderligt, at Forslaget om en saa vigtig Gjenstand er fremkommet ved Finantslovsforlagets 2den Behandling og ikke fra Først af findes i dette. Var der virkelig en af Ministeren erkjendt Trang, og havde han gjennemtrængt og prøvet Spørgsmaalet, saa maatte Forslaget være kommet frem allerede ved den første Behandling. Ja, den ærede Minister maa ikke tage mig det ilde op, men mig forekommer det, at den tilfældige Indbringelse ved 2den Behandling af deslige Forslag, der angaae Foranstaltninger af omfattende Art, som maae være alvorlig prøvede og overveiede, ikke seer ganske anstændig ud. Sagen angaaer et Spørgsmaal, som maatte have været overveiet nøie i de Maaneder, hvortil man forberedte Alt til Rigsdagen; Ministeren maatte i den Tid have afgjort, om Sagen var saa vigtig og saa moden, at han vilde bringe den frem, og dens Indbringelse maatte ikke være afhængig af Tilfældigheder og Stemninger, der kom En imøde. Men dernæst paastaar jeg, at Rigsdagen i mine Tanker ikke bør give nogen Bevilling til en saadan Foranstaltning uden at have Foranstaltningens Grundtræk liggende for sig; saa at man veed, hvad det er, der tænkes paa. Nu har den høitærede Minister vel her sagt os Noget, som jeg jo maatte forudsætte, nemlig at der er Tale om at danne en Examenscommission til at afholde Examen i Genhold